

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenredno ponedeljek in sive po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četrisopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 6 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Deželni zbor štajerski.

Govor slovenskega poslanca dr. Dominkuša
v štajerskem deželnem zboru.

Ko so se leta 1868 postave zoper oderuštvo odpravile, ter se je kapitalu dala polna svoboda, pričakovalo se je, da se bodo obrestni ravnanje po naravnej razmeri ponudbe in iskanja posojil, da bode dovolj denarja dohajalo iz inozemstva, in da bodo oderuhovske obresti izginile, katere se je smatralo kot premijo za ono nevarnost, katere se ukloni z žaljenjem postave.

Vsa ta pričakovanja se niso izpolnila.

Domači kapital se je uporabil za zidanje železnic, za akcijska podjetja ali banke na več ali manj poštenej podlagi, pričakovan kapital iz inostranstva je ostal le pobožna želja, in obresti zahtevale so se proti vsem nadam vedno večje.

Mali obrtnik, posestnik, ki nij imel tako izvrstne hipoteke, da bi lahko posojilo dobil iz denarstvenih zavodov ali hranilnic, mogel je dobiti za nadaljevanje svojega obrta ali gospodarstva potreben kapital jedino le za razmerno velike obresti in stroške. Razumljivo je, da dolžnik, z malimi dohodki zadnjih slabih letin, a vedno z večjimi zahtevami države, dežele, okraja in občine do njega, nij mogel potrebnih obrestij poravnati in drugih stvari, in se je na tak način plačevanje od njegove strani ponehalo.

V tem času je oderuhovstvo obilo želo.

Brezvestni špekulanti, raztezavajoči svoje polipske roke po vsej deželi, uporabljali so najbrezobzirnejše silo in neznanje v poslovanju ljudij, osobito kmetovalcev.

Da bi ta posel še bolj razširili, tožili in rubili so stranke po svojih agentih, a so jim potem svojo pomoč pismeno ponudili.

Gorje onemu, kdor je prijel to pomoč, gospodarstvo njegovo je bilo uničeno.

Od intabuliranih posojil jemalo se je 30 do 40 % in še več. Se ve da te visoke obresti navadno niso bile v dolžnih pismih zaznamovane, ker dolžniku so se kar tačas, ko je posojilo iskal, uže naprej za jedne leto ali celi čas posojila odračunili, tako da je kolikor mogoče malo svoto prejel.

Še hujše je bilo pa z onimi posojili, ki so se dajali na osobni kredit. Pred malo dnevi še sem izvedel slučaj, ko je dolžnik od 100 gold. posojila moral plačati na teden 6 gold. obresti, in sicer pod imenom zjamčenega jednega dela dobitka, torej se je za htevala malenkost 312 %, katera se je tudi za več časa plačala.

Vlada pa nij niti roke stegnila, da bi zabranila to početje, a ona je ovirala, da niso pričela društva svojega delo-

vanja, katera bi lahko nekoliko pomagala, kakor n. pr. izposojilne zadrage, katerim se velikanski davki nalagajo, kakor tudi vlada dolgove na davkih neusmiljeno izterjava. Pri okrajnej sodnji mariborske je bilo n. pr. v minolem letu 161 realnih rubeženj radi dolgov na davku in pristojbinah. Nij se torej čuditi v taci razmerah, ako se je šte vilo sodnijskih prodaj posestev v zadnjih letih strašno namnožilo, mej tem, ko je vrednost posestev tako se znižala, da morajo hranilnice, ki so pri oddajanju posojil gotovo jako pravidne, trudno in skrbno na to gledati, da si posojeno svoto zagotovijo; z jedno besedo, še pred desetimi leti jako lepo cvetoči in krepki kmetijski stan, kateremuse splošno marljivost in varčnost gotovo ne more odrekati, je siromaštvu propal. Poznam teškoče, ki bi se praktičnej izpeljavi zakona zoper oderuštvo nasproti stavile, tudi jaz imam one premisleke, je-li prilično, da se uvede obrestim taksa, kakoršne je imel tudi slavni državni zbor pri posvetovanju dotične postave za Gališko in Bukovino. A doseglo se pa bode z vpeljavo take postave na podlagi teh principov to, da morajo v področje kazenskega sodnika pripadati vsaj najhujši slučajji oderuhovstva, mej katerimi jaz menim uporabljenje neslobodne volje dolžnika, in da civilni sodnik vsaj ne bode primoran onim zahtevam pomagati, ki so jednako iz moralnega, kakor tudi pravnega gledišča zavrgljivi. — Preidem tedaj k utemeljenju svojega predloga.

Opazuje se lahko čestokrat, da sledi uboštvu in sili tudi nepoštenost.

Tako se je opazovalo v novjšem času pri mnogih z dolgov preobloženih posestvih, osobito kadar je bila njih rubeženska prodaja uže razpisana, izvenredno marljivo delovanje.

Odrušilo se je od posestva vse, kar se je le dalo odrušiti.

V gozdu ljudij kar mrgoli, ki do zadnje bilčice vse posekajo, in potem posekani les, kolikor se ga ne more proč odpeljati, spravljajo črez mejo na sosedova tla. Sadno drevje, trte iz vinogradov se izkopavajo, od poslopij jemlje se okna, vrata, rebrače, da celo opeka se strehe in celo podstrešje se raznosi, s kratka, posestvo se popolnem razruši.

Tabularni upnik, za čegar premoženje prav za prav gre, mora z zvezanimi rokama tako počenjanje gledati. Pomoči ne najde niti v kazenskem niti v civilnem zakonu, da bi hitro vstavil te krivičnosti.

Pomoč po potu postavodajstva je tedaj silno potrebna.

Praktična poraba takozvanega prisilnega legalizovanja ima za stranke velike neprilčnosti, združene čestokrat tudi z velikimi stroški.

Naj se pomisli, da imajo ljudje mnogokrat 2—6 ur hoda do notarja ali do sodnije, in da jih potni stroški tem hujše zadenejo, ako gre za male svote, ali pa če mora pismo več osob podpisati, na pr. več dedičev ali bolnikov, katerih se ne more prenesti.

Meni se je večkrat pripetilo, da so stranke rajše vse v nemar pustile, nego da bi hodile dolgo pot v mesto. Znani so mi tudi slučajji, ko se kaka legalizovana pobotnica nij mogla oddati pri plačanju, vsled česar se dolg nij mogel izbrisati, a se je moral z nadvpisom obtežiti in od hipotekarnega lastnika predplačati.

S prisilnim legalizovanjem ovira se tudi izvrševanje tabularnih pravic, in zaželjeni cilj, da bi se dosegla vekša gotovost tabularnim pravicam, se ne doseže.

Kolikor je meni znano, se je po prejšnjih zakonih tabularni institut le redko kedaj zlorabil, a taki slučajji tudi denes niso izključeni.

Prisilno legalizovanje le škodi, o nič ne koristi. Jako bi bilo tedaj želeti, da bi visoka vlada ozirala se na sklepe, kateri so izišli soglasno od raznih zastopništev v tej stvari.

Predno sklenem, moram še izreči, da se bi moralo po mojem mnenju v gospodarstvenem interesu skleniti še cela vrsta postav. Imenujem le sledeče: postava zoper kvarjenje živeža, osobito vina, — postava, katera bi uravnala odpise v katastru pri zemljiščnih odpisih, — postava, katera bi določila, da se mora pri zemljiščnih odpisih davkovske dolgove izterjati od odločenega dela, ako so na njem, a ne na celem posestvu narastli. Tudi pravila, po katerih se davki izterjavajo, potrebujejo postave. Obžalovati je le, da se pusti deželnim zborom navadno le toliko časa, da se proračun posvetuje ali pa deželi nova bremena nalože, ne pa, da bi bilo mogoče odpraviti drugih neprilčnosti.

Deželni zbor kranjski.

(X. seja, 11. oktobra.)

Predseduje deželni glavar dr. vitez Kaltenegger, vlado zastopata deželni predsednik Kalina in c. kr. vladni svetnik grof Chorinsky.

Poslanec Oton Detelja je obolel in dovoli se mu 6 dnij odpusta.

Deželni glavar naznanja, da je došlo več peticij, katere pritrvajo adresnem načrtu dr. Bleiweisa. Nekatere mej njimi so prišle naravnost na adresu deželnega odbora. O teh po opravičnem redu postopati uže iz formalnih ozirov nij dovoljeno. Kar se pa tiče peticij, katere je v tej zadevi izročil dr. Vošnjak, nemajo zdaj nobednega smisla več, kajti stvar je uže dognana.

Dr. Vošnjak proti takemu postopanju odločno ugovarja. To se pravi kratiti osnovno državljansko ustavno pravico, katero ima vsak

posamezen državljani, tembolj jo imajo pa občinski zastopi, namreč o državnih osnovnih postavah zagotovljeno pravico prošnje ali peticije do postavodajalnih zborov. V državni zbor je prišlo, ko je agitiralo se za odpravo konkordata, na stotine peticij od občin, in nikdo jih nij zabranjeval. Jaz moram tudi uže zaradi tega ugovarjati proti takemu ravnanju, da ne bi morda vlada izvila iz njega prilike postopati proti pošiljateljem peticij, kar bi bilo proti vsem postavam.

Deželni glavar odgovarja, da se zdi tako postopanje s peticijami njegovemu osobnemu mnenju pravo in primerno, da pa, ako hoče zbor drugače ravnati, bode on to tudi odobril.

Dr. Poklukar neče ugovarjati proti postopanju deželnega glavarja, a zahteva, da se vsaj konstatira, kdo prosi in kaj se prosi v peticijah.

Predsednik si mane roke, zvija se na desno in levo, in pravi, da je pozabil prebrati imena občin, ki so pritrjevalne peticije za adresu poslale. Imena občin pa so: Radovica, Drašiče, Kozavnice, Cirknica, Planina in Lož.

Poslanec Klun interpelira deželnega predsednika radi zadnje konfiskacije časnika „Slovenec“, v katerem se je govorilo o jako čudnem postopanju c. kr. okrajnega glavarja ličijskega vitez Vesteneka pri ustanovljenji šole v Velikem Gabru, stvar, ki se je jako obširno tudi razgovarjala v deželnem zboru, in nadalje: zakaj se zdaj, kadar se konfiscira, zapečati ves stavek časnika, in ali je res, da je prišel za tako postopanje poseben ukaz, in če je prišel kedaj. — G. Kalina nič odgovora ne obeta.

Poslanec Pfeifer in tovariši stavijo sledečo interpelacijo:

Interpelacija

poslanca V. Pfeiferja do visoke c. kr. vlade.

Žalostna prikazen je, da se eksekutivne prodaje posestev v našej deželi zavoljo zaostalih davkov vedno množijo; leta 1876 je bilo posestev prodanih in sicer v

sodnijskem okraji Črnomelj	32
„ „ Novomesto	13
„ „ Kostanjevica	7
leta 1877 pa v	
sodnijskem okraji Črnomelj	9
„ „ Novomesto	51
„ „ Kostanjevica	13

Pomenljivo je in neovergljiv dokaz vedno rastoče revščine in pomanjkanja denarja, da c. kr. davkarije kupujejo v imenu erara taka posestva po silno nizkej ceni od 1 do 5 gld. v čegar pojasnenje navede se tu, da je c. kr. davkarija v Črnomlju za 5 gld. zlicitirila posestvo Jurja Flojvikovo iz Hrastja, cenjeno na 1081 gold.

Enako žalostni dogodki najdejo se pri mobilarnih eksekucijah, pri katerih se tudi stvari in večkrat še fundus instruktus, pod svojo vrednostjo prodajo, n. pr. Jurju Speharju iz Vinice (Črnomeljski okraj) na 10 gold. cenjeno seno za 2 gld., M. Petriču iz Grabrove 30 gld. vredna krava za 15 gold. i. t. d.

Kljubu temu brezobzirnemu izterjavanju dosežejo zaostale davščine v imenovanih treh okrajih skoraj 60.000 gold.

Vsakega patrijota v srce zaboli, če se izvršujejo realne eksekucije zavoljo malenkostnih zneskov za 44 krajc., 70 krajc. (tedaj pod enim forintom) in stroški nalagajo davkoplačevalcem, pri katerih silno siromaštvo, ne pa renitenca zakrivi, da z davkom zaostajajo; na

ta način prvotno še majhui dolg vedno in vedno narašča; primeri se namreč večkrat, da eksekut pravi davek plača, ostane pa še dolžan stroške, zavoljo teh se ponovi ali nadaljuje eksekucija in pomnoži te stroške tako, da se eksekut nikoli ne more rešiti.

K temu oderuškem postopanju pridruži se še drugo, katero je zlasti v vinskih krajih — v katerih kmetovalec vse davščine in gošpodarske potrebščine z vinskim pridelkom v jeseni pokrije — za davkoplačevalca pogubno, ker se mu uže po leti, ko še nema nobednega pridelka, tedaj tudi nič gotovega fonda za poplačanje davkov, slabo rejena živina rubi, tako da je prisiljen jo prostovoljno ali pa po eksekuciji prodati za par goldinarjev, ko bi vendar v jeseni za dobro rejeno živinče več dobil, in sebi in erarju koristil.

Tako brezobzirno postopanje mora spraviti vsako gospodarstvo v propad in razrušiti kmetijstvo, kateri je prvi steber v vsakej državi in pionir produktivnega dela.

Ker gotovo nij v interesu previdne države, da število brezimetnih ljudi in s tem proletariat vedno narašča, stavi podpisani s svojimi tovariši sledeča vprašanja do visoke vlade?

1. Ima vlada vednost o tu navedenih žalostnih razmerah, in ali hoče v vinskih krajih mobilarno eksekucijo zavoljo zaostalih davščin takoj ustaviti, ter davke izterjati še le meseca novembra in decembra, ko bo uže vinska letina spravljena?

2. Ali hoče vlada v krajih, kateri so vsled večletnih slabih letin, povodenj in drugih elementarnih nezgod zlasti na Dolenjskem in Notranjskem v resnici obzira vredni, zaostale davke odpisati?

3. Ali hoče vlada eksekutu, kateri je dolžni davek plačati ter povrniti erarju gotove stroške — v ozira vrednem slučaju druge stroške (deservite in idealne koleke) prizanesti, brez da bi zato posebno prošnjoložil? in

4. ali hoče vlada svojo resno pozornost obrniti na to od leta do leta huje rastočo revščino kmetijstva po vsej deželi, in iskati sredstev, da kmetijstvo popolnem ne propade?

Ljubljana 11. oktobra 1878

Pfeifer, Klun, dr. Vošnjak, dr. Bleiweis, dr. Zarnik, grof Barbo, Lavrenčič, Pakiž, dr. Poklukar, Svetec, Robič, Kobler, Potočnik.

(Dalje prih.)

Hrvatska adresa.

Hrvatski narodni poslanci so v odseku in klubu sklenili poslati adresu na cesarja, katera se jako odločno in res moževno oglašja za rešitev jugoslovanskega vprašanja v monarhiji. Adresa, katera je v Pešti in na Dunaji in drugod silno pozornost vzbudila, pravi mej drugim:

„Kolikom god se pomnjom udubljuje ovaj sabor, ter će se i u napried udubljivati u nutarnje državne potrebe zemlje i ukupne monarhije, opet mu se i duša i srce zanosno otimlju u one susjedne istočne krajeve, kuda je pobjedonosno oružje Vašega Veličanstva prosjalo novom sjajnosti i slavom, kuda je hrabra vojska Vašega Veličanstva, u kojoj takmili su se na hiljade sinovi ove zemlje i posestrime Dalmacije, počnila neobičajna djela požrtvornosti, ter uzkrisila najljepše uspomene monarhije i prošlosti hrvatske, pokazujući svemu svietu, da u ovom složnom kolu sjedinjenih naroda nikada ne vsahnjuje vrelo nepredobitna junštva.

„Obdržavši sjajnu pobjedu, hrabra vojska Vašega Veličanstva ne samo udara temelj sigurnoj budućnosti i veličini monarhije, nego i privadja slobodi, blagostanju i prosvjeti srodne nam krajeve, ter izpunjuje veliki zadatak, koji krunitbena zavjernica polaže na dušu kralja ugarsko-hrvatskoga da pod uzvišenu svoju krunu privede sve zlobom vremena odtudjene zemlje i krajeve.

„Od duboke harnosti za ovo veledušje Vašega Veličanstva hrvatski je narod položio znamenitih i milostivo priznanih žrtava, a mi njegovi zastupnici svečano izriču narodnu zahvalnost, svečano i glasno u njegovo ime izjavljujemo, da on neće žaliti ni života ni imetka, da se započeto veliko djelo sretno i slavno dovrši, ter dostojanstvo i interes monarhije da se od svake sjene i opasnosti sačuvaju.

„Velik je zadatak, koji okupacijom Bosne na se preuzima austro ugarska monarhija, i pouzdano je prosvietljenoj mudrosti Vašega Veličanstva predobro poznato, kako se on osigurati može. Ipak vjerni ovaj sabor smjerno drži, da bi se trajno osigurati mogao samo onda, ako se ustroj zadobivene pokrajine malo po malo tako udesi, kako bi se s vremenom pripojiti mogao na ustroj kraljevine Dalmacije, Hrvatske i Slavonije u njegovu državopravnu odnošaju naprama kraljevini Ugarskoj, ter ovako postane biserom krune ugarsko-hrvatske.

„Ovakav pak ustroj samo se onda može pomisliti i organično izvajati, ako se za rana u život privede nagodbenim zakonom ujedinjena, u ineresu monarhije i Ugarske jednako ležeća cjelokupnost kraljevina Dalmacije, Hrvatske i Slavonije, ter vjerni ovaj sabor u ovom smislu zahvalno pozdravlja i shvaća onu radostnu nadu u previšem odpisu Vašega Veličanstva, da se primiće vrijeme, u kojem će se riješiti pitanje zemljišne cjelovitosti. I doista razcepkanost ovih srodnih, nekoč spojenih zemalja slabi južno-istočne granice države, otegođuje njihovu samoupravu, izazivlie neizvjestnost i s njom nezadovoljstvo, na koje neprijatelji monarhije danas opaznije nego ikada prije računaju

„Neizvjestna sudbina posestrime Dalmacije, kojoj se upravo sada otvara na istoku prostrano zaledje, evo godinama traje, priče joj narodni i materijalni razvitak i oteščava joj promestnost s Hrvatskom, s monarhijom i srednjom Europom. Svi ju interesi i njezini i monarhije upućuju uz Bosnu na zajedništvo s Hrvatskom, ter pošto se dalmatinski sabor dva puta pripravnno odazvao pozivu sabora ovoga i smjerno molio, neka bi se obistinila velikodušna želja Vašega Veličanstva, da se odaslanici obijuh sabora sastanu i viećaju o uvjetih spojitbe, mi narodno zastupstvo usmjeljujemo se ponoviti ovu molbu, neka se konačno uredi južno-istočna strana monarhije i izpuni želja i potreba vjernog Vašemu Veličanstvu naroda.“

Iz Bosne in Hercegovine.

Vsled poročil od 11. t. m. je general Rheinländer 10. oktobra brez upora zasedel Vrnogorac, in je nameraval 11. t. m. proti Bužinu marširati, od koder je uže deputacija prišla napovedat udajo prebivalstva. V preiskanih vaseh mej Peči in Vrnogorcem so našli mnogo ranjenih upornikov iz boja 6. t. m. Tvrđjava Kladuš je še v vstaških rokah, vendar jo 1. lovski bataljon cernira.

Telegrafne štacije so se na novo odprle v Bosni v dolnji Tuzli, Glazincu, Gračanici, Jajcu, Konjici, Livnu, Prijedoru, Rogatici, Vlasenici in Zvorniku s permanentnim uradom, a v Gorazdi in Bugojnu z omejeno dnevno službo. Dalje v Trebinji v Hercegovini tudi s permanentno službo.

Iz Livna 29. sept. [Dopis „Ed.“]

V dežji in megli sti zapustili 2 brigadi tabor pri Suici 26. t. m. ob 6. uri zjutraj in hajdi čez hribe in doline proti Livnu po kamnitem potu; ta dan Livnu ostane v večnem spominu. Štiri brigade so zaprle Livno uže ta dan od 4 strani, namreč na severji 2. na vzhodu 3. na jugu 1. brigada 7. divizije; za hod je zaprla rezervna brigada gm. Csikos, pri kateri se tudi 79. brambovski batalijon nahaja.

Mesto Livno se je imelo 27. t. m. posesti, ali uže 26. je bila 2. brigada napadena na strmih in kamenitih stenah, pa je Turke dobro otolkla in zopet v trdnjave zapodila. — Pri tej priložnosti je bil ranjen 1. štabni častnik in več oficirjev in mož našega kranjskega 17. polka, menda vseh skupaj 16.

Drugi dan 27. ob 7^{1/2}. zjutraj so začeli topovi od vseh strani na utrjene kraje streljati, in kmalu potem se je pričel boj tudi iz pušk pri samostanu, ali Turki so imeli tukaj le malo časa stanje, pomagal je top infanteriji, zapustiti so morali pozicijo in vrniti se v trdnjave.

Na severnej strani, kjer je 2. brigada posel imela, strmé v nebo 3 stolpi s topovi oboroženi, nad propadom, pod katerim Livno leži; branili so se Turki proti severji ali zastonj je bil njih trud; gorski topovi od severja, in poljski od juga in zahoda so jim delali veliko škodo in zapustiti so jih morali kruti Turci; branitev mesta bila jim je zdaj prva skrb.

Na vzhodu največja terdnjava, s topi obložena, vzdrževala je ogenj le malo časa, ker naša vrla artilerija nij ji dopustila dolgo časa s topovi odgovarjati. Top je razrušil obzidje in posadka je bila prisiljena zapustiti tope, ter mesto samo braniti.

Tretja brigada je stala pri samostanu in v ravnini na vzhodu pred trdnjavo. Prva brigada je nadlegovala sovražnika od juga s topovi; mej tem je rezervna brigada od Dalmatinske s starimi 8 π topovi grad v mestu podirala. Ves dan je trajal boj s topovi in puškami, da si je gosta megla mesto in okolico krila; na večer je začel veter pihati, megla se je zgubila.

Zdaj so začeli topovi od 6 strani na vse utrjene kraje streljati, bombardiranje je bilo splošno do teme.

Bilo je ob štirih popoldne; Turci so se pripravili na zadnji boj. Udarili so z vso močjo proti zahodu, da bi oklep prodrli ali naredili so račun brez gostilničarja. Tukaj je stala brigada Csikos z Dalmatinci in pokazali so jim, da nij posla zanje; skupno streljanje iz pušk in topov od vseh strani zapodilo jih je nazaj od koder so prišli.

Fanatični Turki so nazadnje uvideli, da jim zadnja ura bije, razvili so 28. zjutra belo zastavo v mestu, ter so se podali.

Z „živio“-klici so zasedli naši previdno ob 7. uri zjutraj trdnjave; godba je igrala cesarsko pesen, veselje je bilo splošno.

Po dokončanem delu je bila prva stvar Turke pograbit, razorožiti jih in v varen kraj spraviti. Priplenili smo mnogo pušk, jagatanov,

pištol, streliva in 14 topov (enega od leta 1879 od Karola). Jetnike so odpeljali v Dalmacijo. Zadovoljni smo, ker smo enkrat s hribov v dolino prilezli; v štiridnevem dežju in mrazu smo trpeli toliko, da se je njih več smrti želelo; bili smo mokri do kosti, poleg tega je pihal močen veter. Po prestanih težavah segali smo si v roke, pozdravljali drug drugega in boljših dnij voščili.

Naš 17. polk sme ponosno stopati, nedeležil se je več bojov, povsod zmagovito, zato smem reči, da ga nij nad Kranjca. Ponosna bodi slovenska kranjska zemlja, ti imaš vrle sinove! Živela zmagovita vojna, črno rumena zastava vihra po nekdanjih turških gradovih, pal je polumesec!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 14. oktobra.

Z *Dunaja* se poroča peštanskemu listu, da bode baron de Pretis prevzel predsedstvo ministerstva, v katerem bosta Chlumetzky in baron Pillersdorf.

Graška „Tagespost“ v novič zatrjuje, da je minister *Auersperg* res rekel, da je neko (nemško) novinarstvo podkupljivo, in da so celo nekateri (ustavoverni) poslanci za denar svoje glasove prodali mu.

Čehi se vedno še miroljubno in spravoprijazno pogajajo na deželnem zboru z Nemci.

Skrejšovski je bil 12. oktobra obsojen na štiri mesece ječe, ker je ob svojem času Thierhierja vrgel s stopnic na dvorišče.

Po *ogerskem* uradnem listu prevzame Tisza začasno finance, Wenkheim pa notranje stvari, Szell je definitivno odpuščen. Tako je torej ogerska ministerska kriza za enkrat zopet pri kraju, za tako dolgo, da se po glasovanju in držanji ogerskega zbora kaka nova situacija ne naredi.

Vnanje države.

Zbornica *rumunska* je 13. okt. po viharnej seji zavrgla predlog manjšine naj bi se Dobruča odbila, s 83 proti 17 glasom in sklenila udati se berlinskemu dogovoru. Zbornica je glasovala za en milijon posojila za okupacijo Dobruče.

Italijanski minister notranjih zadev je prepovedal vse demonstracije ki bi mejnarodni mir kalile, t. j. menda zlasti demonstracije zoper Avstrijo. Da pa prepoved nij iskrena, vemo vsi.

Na *Francoskem* se je začela agitacija za volitve 75 novih senatorjev. Protivniki republike so skušali volitve nekoliko odložiti vsaj do marca 1879. Zadnji teden pa je ministrijski svet sklenil, da se bodo v občinah volili delegiranci za volitev senatorjev uže 27. t. m. senatorska volitev sama pa bode 5. januarja 1879. Mac Mahon je to uže podpisal.

Francoski škof Dupanloup je 12. t. m. umrl. Pokojnik je bil jeden najduhovitejših cerkvenih dostojanstvenikov; na zadnjem koncilu je bil poleg Strosmajerja najslovečejši govornik.

Domače stvari.

— (V kranjskem deželnem zboru) se je v soboto obravnavala nova Vestenekova šolska postava, kljubu temu, da je sama vlada po deželnem predsedniku Kalini izrekla se proti njej. Narodni poslanci Svetec, Pfeifer, Klun, dr. Vošnjak in dr. Zarnik so v generalnej debati ostro govorili proti. — Včeraj je bila specialna debata, katere se pa narodni poslanci nijso udeležili, niti ne glasovanja o posameznih paragrafi. — V današnji seji bode voljen novi deželni odbor in se bode volitev poslanca Šavnika verificala. Jutri se bode deželni zbor sklenil.

— (Iz Vrhnike) se nam piše želja nekaterih Vrhnčanov, da bi sl. županija vsaj par svetilnic vrhniškemu trgu v ta namen privoščila, da bi v temnih, posebno v zimskih nočeh kdo povežen ne bil, da bi se kdo ne ubil, ali vsaj v blatu ne obtičal.

— (Iz Moravske fare) se nam piše 1. oktobra: Naša starost se nam kaj hitro steka — doba za delo traja le kratka leta. — Le kdor v svoji dobi, obilo dobrega stori — se v pokoji lahko v resnici srčno veseli. Tako smo mislili mi, ko nam je oni teden odhajal iz Moravčega v pokoj — nepozabljivi gospod nadučitelj Jarnej Vrančič. On je bil blag gospod, izvrsten učitelj in organist, ter odločen narodnjak, bivajoč in delujoč v Moravčjem blizu 40 let. Večidel smo farani bili njegovi učenci. Preživel je tukaj veliko veselih — morda pa tudi dosti britkih ur. Ljubi Bog naj mu podeli večni mir in pokoj.

J. R.

— (Šolske novosti.) Iz ormoške okolice se nam poroča: Ormožanci dobe letos k svoji trirazredni šoli še 4. razred, ki ima biti baje — čisto nemški. — Na dekliško šolo v Ptuj, kjer je bila razpisana služba nadučiteljice, pride za nadučitelja nekov Löschnigg iz nemškega Ljubna. — Za ptujsko okolico se bo otvorila 4 razrednica v novem lepem poslopju, ki ima poleg nemškega napisati slovenski besedi „Narodna šola“. — Nas slovenske učitelje veseli, da se je vrli ljutomerski poslanec, g. Kukovec, oglasil v graškem deželnem zboru, in za naše šole zahteval slovenskih učnih sredstev in knjig.

— (Slovenska knjiga.) „Pot v večnost. Vernim svoje škofije razložil dr. Janez Zwerger, knezoškof sekovski. Gradec. Tisk in založba društvene tiskarne. 1878.“ To je naslov knjige, ki je te dni v slovenskem jeziku na svetlo prišla in se dobi pri Klerrovej vdovi v Ljubljani. Knjiga obsega 142 strani, velja tu 36 kr.

Tržno poročilo.

Trst 11. oktobra.

Od zadnjega poročila se nijso razmere, ki tarejo našo kupčijo, skoro čisto nič premenile; zunanjim homatijam pridružile so se še domače, kot sad nenaravne občne politike, in tako tavamo naprej, nevedoči, kaka osoda čaka našo trgovino, obrtnijo in sploh vsako podjetje. Žalostne so razmere, v katerih si mora delavec, trgovec in vsaka poštena duša pridobiti svoj kruh, da živi sebe in druge, in kam more vse to peljati? — Nij čuda torej, če trgovina in obrtnija ne moreti z vspehom napredovati, posebno pa naš tržaški trg, kajti severno-nemške luke, ki uživajo neopravičene privilegije, konkurirajo nam uže pred nosom, posebno v kolonialnem blagu. — To je sicer žalosten, zarad tega pa nič menj resnični faktum. — Italijani na eni, Nemci na drugej strani napeljujejo svetovno kupčijo na svoj mlin: a naši izvoljenci držé roke križem in zanemarjajo edino luko avstrijsko svetovnega pomena, Trst mora še zmirom čakati konkurenčne železnice, ki bi okrepila konkurenčno moč našega skladišča.

Riž — še zmirom prav po ceni z malim nagibom na niže. — Italijanski gld. 19^{1/2} do gld. 23^{1/2}; — Rangoon gld. 16^{1/2} do gld. 17^{1/2}.

Mast in špeh. — Zarad pomanjkanja blaga porastla je nekoliko mast; lepega debelega špeha primanjkuje, zato ga plačujejo višje, niže vrste blago pa jako po ceni, ker ga je dosti. — Mast gld. 51 do gld. 53. Špeh v zabojih gld. 44 do gld. 50 — po debelosti.

Petrolij — nij bil še tako po ceni, nego je zdaj; dosti višjih cen pač ne utegnemo letos doživeti, razen tja konec decembra. — Petrolij v sodih gld. 13^{1/4}.

Domači pridelki. — Fižola je povsod dosti, ponujajo ga na vse kriplje; od inostranskega, pa premalo vprašanja po njem, vsled tega so tukaj cene rudečega fižola skoro niže kakor pa v Ljubljani. — Rudeč fižol gld. 9³/₄ do gld. 10, — koks ali cukrenec gld. 12, — bel gld. 9¹/₂ do gld. 10, — zelen gld. 10, — kanarin gld. 12, — suhe slive v sodih gld. 9 do gld. 9¹/₂, maslo I. vrste gld. 86 do gld. 88.

Jos. Pipan & Comp.

Po novejši zdravilni metodi g. L. G. Mössingerja v Frankobrodu ob M. ozdravelo je več tisoč na trganju, revmatizmu in vsled tega izrastlih hromotah bolnih. Po njegovi metodi doseže se zdravje tudi še potem, ko vsa druga zdravila niso pomagala. Svetuje se vsakemu, na oni način bolnemu, naj prečita knjižico g. Mössingerja, katero ta zastonj pošlje.

Umrli v Ljubljani.

4. okt.: Franc Petan, hišni posestnik in krčmar, 36 l., ključarske ulice št. 5, vsled hronične prsne tuberkuloze. — Neža Cirar, branjevka, 50 l., predmestje Hradskejeva vas št. 29, peritonitis. — Marija Eržen, hči društvenega sluga, 4 m. 2 d., v Eližabetni otroški bolnici, na prsni mrtvici.

6. oktobra: Johana Jeršan, hči nadkonduktorja 19 l., poljske ulice št. 16, vsled sušice. Janez Bokavski, hišni posestnik 70 let, trnovske ulice št. 9, vsled starosti.

7. oktobra: Jakobina Ogrinec, hči c. kr. okrajnega glavarja v pokoju, 6 l. 2 m. 12 d., na cesarja Josipovem trgu št. 1, vsled pokaženja krvi. — Frančiška Plankar, hči dnarja, 3 l., na rebru št. 9, na difteritis.

8. oktobra: Marija Kumer, zasebnica, 31 l., v bolnici sv. Jožefa, vsled mrtvice v možganih.

9. oktobra: Frančiška Polik, hči železniškega uradnika, eno uro, na rebru št. 3, vsled slabosti. — Andrej Senekovič, sin c. kr. profesorja, 2 l. 5 m. 13 dni, nove ulice št. 5, vsled difteritis. — Marija Fischer, delavka v predilnici, 20 l., kolodvorske ulice št. 20, vsled tuberkuloze. — Jožef Markušič, kaznenec na gradu 51 let, se je obesil.

Tuji.

13. oktobra:

Evropa: pl. Latzl, pl. Merkl, Hohenbah iz Dunaja. — Rubino iz Trsta. — **Pri Slonu:** Brezovar iz Ruskega. — pl. Valentinčič iz Sežane. — Črne iz Trsta. — Heinhöfer iz Dunaja. — Winkelberger iz Grada. — **Pri Maliču:** Schranzhofner iz St. Vida. — Železnik iz Prevoje. — Schüller, Glas iz Dunaja.

Dunajska borza 14. oktobra

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	61 gld. —	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	62 " 70	"
Zlata renta	71 " 20	"
1860 drž. posojilo	110 " 50	"
Akcije narodne banke	794 " —	"
Kreditne akcije	223 " 75	"
London	117 " 35	"
Napol	9 " 38 ¹ / ₂	"
C. kr. cekini	5 " 58	"
Srebro	100 " —	"
Državne marke	57 " 95	"

Umeteljne

zobe in zobovja

vpostavljam po najnovejši metodi brez odstranitve starih korenin in brez vseh muk.

Popolnem nemučne zobovne operacije izvršujem uporabljajoč prav prijetno delujoči razveselilni gaz (dušikov oksidacijec).

(346—1) **A. Paichel,**
zobovni zdravnik,

stanuje ob Hradskega mostu 1. nadstropje.

Za prodajo

prav veljavnega blaga, brez stroškov, iščejo se gospodi vseh stanov. Pismena vprašanja sprejemlje z naslovom: **B. K. 500, Haasenstein & Vogler na Dunaji.** (325—7)

Štev. 15509.

(341—1)

Razglas.

Mestni mlin v Kolezji

se od 1. novembra t. l. naprej v najem odda. Pismene kakor tudi ustmene ponudbe se do 25. t. m. sprejemajo.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dné 11. oktobra 1878.

Vsem bolnim,

kateri trpijo na trganju in revmatizmu, ali iz teh boleznij izviraajo hromotah itd.,

in naj so še tolikanj brezvpešno zdravili, in koncem vse nadeje izgubili, da bi katerikrat še popolnem ozdraveli, naj se zaupajo, potem ko so uže tolikanj poskusili, tudi jedenkrat gospodu **L. G. Moesingerju ob Menu (Main).** Po namenu kakor on zdravi, dobilo je samo v zadnjih mesecih več sto bolnikov svoje popolno zdravje. G. Moesinger daje vsakemu na prosto voljo, preveriti se o njegovih vseh, predno se začne rabiti njegovo lečenje, kar, mimogrede omenjeno, ne zahteva mnogo denarstvenih žrtv, ter pošilja zastonj tudi brošuro, v kateri so naslovi velikega števila ozdravljenih oseb vseh stanov zaznamovani. Lečenje je prav racionalno. Gospod Moesinger zahteva od bolnika jedino le kratak popis njegove boleznij in nje stopinje, ter mu pošlje potem svoje naredbe. (340—1)

G. PICCOLI,

lekar v Ljubljani, na dunajske cesti „pri angelju“,

priloga:

1. Tr. Rh. Comp. sploh imenovana

Franc-ova esenca,

izvrstno pomaga zoper vse notranje bolezni v želodcu, pri telesnih zaprtijah, hemoroidih itd. Ta tinktura se vsake družini najgorkeje priporoča, ker je uže veliko tisoč ljudem k zdravju pripomogla. Steklenica s podukom o rabi vred velja 10 kr.

2. **Dr. Mora-ovo zdravilo zoper mrzlico** pomaga pri tej bolezni neizmotljivo, steklenica velja 80 kr.

3. **Malinčni sok** (Himbeerabguss) iz domačih, gorskih malin, v steklenicah, ki drže 1 kilo — po 80 kr. — Temu, ki več kupi, še ceneje.

4. **Anaterina ustna voda,** steklenica velja 60 kr., in **zobni prah,** škatljica po 40 kr.

5. **Prah** za pokončanje bolh, ščurkov in družega mrčesa iz pravih dalmatinskih rož, paket po 10 kr.

6. **Homeopatična apoteka,** popolnem uredjena po prof. Haagerju.

1 steklenica jagodic velja 10 kr.

1 steklenica tinkture velja 20 kr.

Vsako zdravilo se natančno po naročilu pripravi v zahtevane stopni močno.

7. **Dorsch — ribje olje,** se rabi zoper škrofelje, škrofelnačne kostne bolezni, sušico, kašelj i. t. d., steklenica velja 60 kr., z železodijetrom 1 gld.

Gospod **G. Piccoli,** lekarničar v Ljubljani.

Kašelj in teška sapa sta me hudo nadlegovala, zato sem po zdravnikovem nasvetu tri mesece zavžival Vaše Dorschevo ribje olje z železodijetrom. — Uže po zavžitju nekoliko steklenic sem čutil veliko olajšanje, — zdaj pa se imam samo izvrstnej zdravilnej moči tega olja zahvaliti, da sem kašelj čisto odpravil, in svoje zdravje zopet zadobil. Zato morem to zdravilo očitno najgorkeje priporočiti.

V Ljubljani, dne 9. septembra 1878.

Janez Kilar, trnovski kaplan.

Pismena naročila z naslovom: **G. Piccoli,** lekarna v Ljubljani, se točno izvršujejo proti poštenu povzetju. (337—2)

Zahvala.

Vsem onim, kateri so pri dolgej bolezni, in pri smrti moje nepozabljive soproge pokazali toliko sočutja, izrekam tu svojo najsrčnejšo zahvalo.

V Ljubljani, dne 13. oktobra 1878.

(345) **Ludvik Raunicher.**

Kdor si hoče zdatnih pristranskih dohodkov

hitro in gotovo prisluziti, piše naj pod naslovom: „1000“ **Annoncen-Expedition G. L. Daube & Comp.** na Dunaju, na kar bode dotično izvedel. (343—1)

Tretja dražba.

Iz konkursne mase ranjega gospoda **J. N. Spitzky** mlajšega se bodeti prodali, tudi pod sodno ceno, sledeče posestvi:

a) **Dne 25. oktobra t. l.** dopoldne ob 11. uri posestvo urb. št. 6, pod Hrastovcem (Gutenhaag), namreč hiša, k št. 40 v št. lenartskem trgu, blizu postaje „Pesnice“ na južnej železnici, v kateri hiši se nahajajo: c. k. okrajna sodnija, c. k. davkarija, kupčija z mešanim blagom, kréma itd., in zemljišča zraven, vse cenjeno na 63,050 gld.

b) **Dne 24. oktobra t. l.** dopoldne ob 11. uri kmetija urb. št. 538 pod mariborskim gradom, namreč več ko 34 oralov zemlje, in poslopja v občini Partin blizu št. Lenarta; cenjeno na 6390 gld. Bolj natančno poroča oskrbnik

(344—1) **Dr. Sernec v Mariboru.**

Deveti redni

občni zbor

kranjskega industrijalnega društva

v Ljubljani

29. oktobra 1878 ob 4. uri popoldne

v direkcijskem uradu družbe.

Dnevni red:

- Poročilo o vseh minolega poslovanjskega leta.
- Poročilo revizijskega odseka.
- Volitev vseh udov opravnega sveta, ker je obrok njih delovanja po § 25 statuta minol.
- Volitev vodje po § 25 statuta.
- Volitev revizijskega odseka.

Gospodi akcionari, ki hočejo glasovati, prosijo se v smislu § 10 statuta, naj uložijo svoje akcije do 20. oktobra v društveni blagajnici, ter naj vzemó tam tudi legitimacijske karte.

(332—2)

Prvosednik opravnega sveta.